

Venec lepih dogodkov iz življenja našega cesarja.

3. Dobrodelna radodarnost našega cesarja.

ajodličnejša vrlina našega presvetlega vladarja, ki se posebno žarno leskeče med drugimi, je dobrodelnost in radodarnost. Vseh milodarov, ki jih je že naklonilo plemenito srce našega cesarja v raznovrstnih potrebah najrazličnejših prosilcev, seveda ni mogoče naštetih, nikar še natančneje opisati, ker je njih število preveliko, in premnogo je tudi skritih ostalo. Torej bomo omenili le nekatere bolj znane. Spodobi se, da začnemo doma.

Leta 1895. v noči od 14. do 15. aprila je zadela Ljubljano, pa tudi našo deželo silno velika nesreča. Potres tako silovit, kakor ga še ne pomnijo pri nas, je prizadejal ogromne škode. V Ljubljani je ostalo le malo hiš popolnoma nepoškodovanih; mnogo poslopij pa je bilo tako porušениh, da so se morala podreti. Več stanovanj so morali kar izprazniti, in ljudje so se potikali po barakah, šotorih, praznih sodih itd. Tudi po deželi je napravil potres neizmerno škodo.

Ko je izvedel naš cesar to nesrečo, je brzojavno naznanil svoje sočutje in nakazal za prvo silo deset tisoč goldinarjev. Posnemajoč ta vzvišeni zgled se je na Dunaju osnoval poseben dobrodelen odbor, ki je nabiral milodare za ponesrečence na Kranjskem. Za ta odbor se je posebno zanimal dobrotni vladar. Ko je izvedel s koliko vnemo deluje, je pohvalno pripomnil: „Veseli me, da dajejo moji Dunajčani tako lep zgled drugim.“

Še bolj pa so bili utolaženi Ljubljančanje, ko se je 7. majnika cesar sam pripeljal v Ljubljano. Sočutno si je ogledaval najbolj poškodovane kraje, posebno javne zavode in naprave. Povsod je očetovsko tolažil. V mestni hiši je pred raznimi zastopniki rekel: „Gospôda, obžalujem, da je zadela to mesto taka nesreča. Pa smete trdno upati, da se vam podeli najizdatnejša pomoč.“ Na kolodvoru se je poslovil s tolažnimi be-

sedami: „Strmim nad velikostjo nesreče; kar sem videl, presega daleč to, česar sem pričakoval. Bodite prepričani, da storim vse, kar morem, da dobita mesto in dežela izdatne pomoči.“

* * *

Leta 1892. se je naš cesar izprehajal po grajskem parku v Gödöllö. Kar se mu približa kmet in ga nagovori v ogrskem jeziku: „Prevzvišeni gospod, prosim pomoči. Hiša z gospodarskim poslopjem mi je pogorela, pa nimam sredstev, da bi jo zopet pozidal. Ne prosim denarja, moj gospod in kralj, marveč samo milosti, da bi smel v cesarskem gozdu posekati lesa, kolikor ga bo trebalo za novo poslopje.“ Cesar je sočutno poslušal ter prijazno odgovoril: „Dragi moj, rad bi ti pomagal, toda glej, to ne gre kar tako, kakor si ti misliš. Če bi ti hotel dati lesa iz cesarskih gozdov, bi moral poprej o tem govoriti s svojim ministrom; no, če ta ne ugovarja, potlej se ti bo pač ustreglo. Mislim pa, da ti smemo že zdaj reči, da moja priprošnja bo že nekaj zalegla.“ Kmet gre potolažen domov in še isti dan dobi minister Lonyay cesarjevo pisemce, v katerem je bil kmetu zagotovljen potrební les.

* * *

Stara ženica, Marija Fuchsova iz Knittelfelda na Štajerskem, pride (l. 1891.) na cesarski dvor prosit za svojega sina, ki je bil vojak. Ko z velikim naporom sopiha po stopnjicah, jo dojde cesar in jo vpraša prijazno, kaj bi rada. Blaga starka začne na dolgo in široko razlagati, kako slabo se ji godi, odkar je moral sin med vojake, da ji cesar lahko pomaga, če hoče, da je sin njena edina opora itd. Cesar jo sam odvede v dvorano in ji velí, naj le nekoliko počaka, njena prošnja bo v kratkem rešena. Res ni bilo treba dolgo čakati, kar vstopi mlad vojak, njen ljubljeni sin, se je oklene okrog vrata in vzklikne z veselim glasom: „Glejte, mama, zdaj sem pa tukaj! Ako vam je všeč, greva lahko takoj. Cesar so me poslali, naj vam sam sporočim, da je uslišana vaša prošnja!“

* * *

Lepega jutra v majniku (1883) hiti mala deklica prav zgodaj po cesarskem parku v Schönbrunnu. V roki nese košek raznega peciva. Nenadno jo ustavi višji častnik: „Kam pa greš, drago dete?“ — Dekletce se hitro ojunaci in reče: „V grad grem.“ — „Tako.“ In kaj pa delaš tam?“ — „Gospodom na straži nesem svežega kruha.“ — „Kaži, kakšno je tvoje pecivo!“ — Deklica postavi košek na klop in odgrne prtič, ki je pokrival okusne rožičke, žemlje, pogačice in hlebčke. „Ali bi ne prodala tudi meni en tak-le rožiček?“ jo vpraša častnik in deklica urno odgovori: „O da, zakaj pa ne“ Gospod si zbere rožiček, stisne osupnelemu otroku nekaj goldinarjev ter se blagohotno poslovil. Šele v gradu, kjer je deklica hitela pripovedovati o iznenadnem dogodku, je izvedela, da oni dobrotni častnik ni bil nihče drugi nego — cesar!

* * *

L. 1879. je 11. marca zvečer na Ogrskem mogočna reka Tisa predrla jezove in poplavlila mesto Szegedin. Ko naš cesar izve za strašno nesrečo, pošlje takoj ponesrečencem 40.000 goldinarjev. Pa s tem se še ne zadovolji blagodušni vladar, marveč hiti tudi sam na kraj nesreče, da bi osebno tolažil bedne ljudi: „Z globoko žalostjo,“ tako je rekel vladar vidno ginjen mestnemu županu, „sem prišel sam in hotel s svojimi očmi videti, kako se je godilo temu nesrečnemu mestu. Srce me je bolelo, ko sem gledal to veliko nesrečo; pa upam, da bodo prišli še boljši časi, in da se bo še mesto razcvetlo.“ In res, ko je presvetli vladar na raznih krajih podrobneje opazoval bedo jokajočih ponesrečencev, mu je srce tako prekipevalo, da se je sam jokal z jokajočimi. Starčki in otroci so segali po njegovi obleki, da bi jo poljubljali; in vse se je glasno in navdušeno zahvaljevalo za izredno tolažbo in pomoč.

* * *

Ko se je naš cesar (l. 1878.) mudil v Přemislju radi vojaških vaj, se mu je sporočilo, da je ponoči nekemu kmetu pogorela koč. Takoj se dá peljati na

kraj nesreče, pokliče kmeta, ga sočutno poprašuje po njegovih razmerah, ga prisrčno tolaži in mu podari 200 goldinarjev.

* * *

Naš cesar je po smrti cesarja Ferdinanda (1875) podedoval velika posestva. Njegovo osebno imetje se je izdatno pomnožilo. Pa ni se veselil zato, ker je bil bogatejši, marveč zato, ker mu je bilo zdaj mogoče miloščino deliti še v večjem obsegu. „Hvala Bogu,“ tako je rekel nekemu svojih miloščinarjev, „da nam zdaj ne bo treba več skopariti, kadar pojde za podporo ubožcev!“

Aleluja!

Spisal Václav Kosmák. Preložil dr. Jožef Gruden.

Velika noč je. Ko je solnce izšlo nad temnimi lesi, je trikrat poskočilo *) ter radostno gledalo z modrega neba na mlado zemljo. Tako je zrlo na njo sedmi dan božje oko: radovaje, blagoslovljaje in poživljaje . . .

Na bezgovo vejo je sedel vrabec, se solnčil ter pripovedoval: Čimčara, čimčara. Zletel sem bil gledat v gozd. Lepo je tam, da nikoli tega! Za snegom ni duha ne sluha; potoki šumé ter žuboré, cvetice cvetó, škrjanci žvrgole, in sapa tako toplo veje, da bi bilo greh, ko bi še spali. Oj bezeg, ti moj bezeg, ne spi, vstani — pomlad je prišla — čimčara!“

Ko je pa bezeg to slišal, se je od veselja stresel ter nasmehnil v novem zelenju. Spodaj pod bezgom je pa dremala marjetica. Vrabec jo je zdramil s svojim čivkanjem. Ozrla se je, a ko je videla bezeg v pomladnim krasu, je urno odkrila krasno svojo glavico.

Škrjanec je letel nad vrtom ter same radosti pel „Alelujo!“

* * *

---

*) Ljudje pravijo, da solnce ta dan ob vzhodu trikrat poskoči.